

Drogpolitiskt handlingsprogram

Habo kommun 2019–2021

Antaget av kommunfullmäktige den 28 februari 2019 § 20

Innehåll

Inledning.....	4
Nationell ANDT-strategi	4
Regionalt ANDT – förebyggande arbete i Jönköpings län.....	4
Organisation	5
Syfte.....	5
Regional handlingsplan	5
Politiskt beslut.....	5
ANDT – förebyggande arbete i Habo kommun.....	6
Nulägesbeskrivning – Habo kommun.....	7
Mål och insatsområden.....	8
Mål 1 – Minskad tillgång	8
Samordnad, effektiv och likvärdig alkohol-och tobakstillsyn.	8
Samverkan mellan ANDT- och brottsförebyggande arbete på alla nivåer.	8
Övrigt.....	9
Mål 2 - senare debutålder	10
En hälsofrämjande skola utifrån elevers olika förutsättningar och behov i frågor som rör ANDT.....	10
Arbete mot langning av alkohol och tobak.	11
Spridning och tillämpning av ett kunskapsbaserat narkotikaförebyggande arbete.....	11
Mål 3 - skadligt bruk ska minska	12
Uppmärksamma och förebygga ANDT-relaterad ohälsa bland kvinnor och män samt flickor och pojkar inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och andra arenor.	12
Mål 4 - Ökad tillgänglighet till vård	14
Insatser för att nå kvinnor och män samt flickor och pojkar i en socialt och hälsomässigt utsatt situation till följd av missbruk eller beroende.....	14
Samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst samt med andra aktörer för en sammanhållen vård utifrån kvinnors och mäns samt flickors och pojkars specifika förutsättningar och behov.	14
Mål 5 - Minskat antal döda och skadade	15
Uppmärksamma och erbjuda ändamålsenligt stöd till flickor och pojkar som föds med skador till följd av ANDT eller som växer upp i familjer med missbruk eller annan omsorgssvikt, inklusive våld, med koppling till alkohol eller narkotika.....	15
Strategiskt och långsiktigt arbete för att motverka narkotika-relaterad dödlighet bland kvinnor och män samt flickor och pojkar.....	15

Insatser för att motverka trafikrelaterade skador och dödsfall till följd av alkohol- och narkotikabruk.....	16
Uppföljning och utvärdering av handlingsplanen.....	17
Bilagor.....	18

Inledning

Bruk eller missbruk av ANDT (alkohol, narkotika, dopning och tobak) kan leda till psykiska, fysiska och sociala konsekvenser. Dessa drabbar inte bara den som brukar eller missbrukar ANDT utan även närstående och andra personer i omgivningen. Det förebyggande arbetet inom ANDT är en central del av den nationella folkhälsopolitiken och en viktig del i att jämna ut hälsoklyftorna i befolkningen.

Den största förebyggande effekten uppstår då universella insatser, som riktar sig till hela befolkningen kombineras med selektiva insatser som riktar sig till särskilda riskgrupper. Att i allt förebyggande ANDT arbete beakta kön, ålder, socioekonomisk tillhörighet och boendeort, vilket har betydelse för vilken effekt insatserna får.

Nationell ANDT-strategi¹

I februari år 2016 antog regeringen propositionen ”En samlad strategi för Alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016 - 2020” som en fortsättning på den tidigare propositionen som gällde mellan åren 2011–2015. För att främja långsiktighet och kontinuitet ligger det övergripande målet från den första strategiperioden kvar även under den andra strategiperioden. Det övergripande målet i den nationella strategin är:

”Ett samhälle fritt från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk”

Målet bygger på visionen om ett samhälle där alla ska kunna växa upp och leva utan risk att skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak. Basen i det svenska alkohol- och drogförebyggande arbetet utgörs av bland annat begränsad tillgänglighet, prispolitik och opinionsbildning.

I den nya nationella ANDT – strategin tydliggörs jämlikhets- och jämställdhetsperspektivet som ska genomsyra ANDT-arbetet på alla nivåer. Insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk utgör grunden för det hälsofrämjande och förebyggande ANDT-arbetet.

Regionalt ANDT – förebyggande arbete i Jönköpings län

Det regionala ANDT - förebyggande arbetet i Jönköpings har sedan år 2009 samlats under samverkansorganisationen Insikt/Utsikt². Efter en utvärdering av organisationens arbete som genomfördes år 2015 poängterades vikten och nyttan av att ha en fortsatt struktur för det ANDT- förebyggande arbetet i länet, en struktur som underlättar nätverksskapande samt bidrar till kunskapsutbyte.

¹ ”En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016-2020”

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/skrivelse/2016/02/skr.20151686/>

² Samverkan för ett Jönköpings län fritt från alkohol- och drogrelaterade skador, www.insiktutsikt.nu

Organisation

Organisationen består i dagsläget av styrgrupp, beredningsgrupp och samrådsgrupp samt ett antal arbetsgrupper där det strategiska arbetet utförs. De olika grupperna samverkar bland annat genom nätverksträffar där kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte möjliggörs.

Syfte

Syftet med handlingsplanen är att skapa ett effektivt, strategiskt och långsiktigt ANDT-förebyggande arbete i hela länet, samt att stärka samverkan och samordningen mellan de aktörer i länet som arbetar med ANDT. För att följa den inriktning och ambition som gäller i den nationella strategin följer den nya regionala handlingsplanen den struktur som finns uppbyggd i den nationella strategin. Det övergripande nationella målet gäller också som övergripande mål för Jönköpings län.

Regional handlingsplan

Den nya regionala handlingsplanen som gäller från 2017 - 2021 riktar sig till berörda aktörer i länet, såväl myndigheter, organisationer och ideell sektor som arbetar med ANDT – förebyggande arbete.

Dokumentet är tänkt som ett stöd för inblandade aktörer samt som underlag för att prioritera insatser på ett sådant sätt att möjligheten till samverkan ökar. Genom kommundialoger och diskussioner på nätverksmöten har den nya handlingsplanen utformats i samverkan mellan Länsstyrelsen i Jönköpings län, Region Jönköpings län, Polismyndigheten i Jönköpings län, länets kommuner och ideell sektor.

Politiskt beslut

Kommunfullmäktige i Habo kommun ställer sig bakom den regionala handlingsplanen efter beslut den 30 november 2017³. I beslutet säger de bland annat:

”Handlingsplanen ska vara ett stöd för framtagande av kommunala alkohol- och drogpolitiska program. Då förutsättningarna och möjligheterna att arbeta förbyggande ser olika ut i de olika kommunerna i länet är syftet därtill att handlingsplanen ska vara ett stöd för inblandade aktörer att prioritera insatser på ett sådant sätt att möjligheten till samverkan ökar.”

³ Kommunfullmäktige Habo kommun 20171130. § 143 Handlingsplan för det ANDT-förebyggande arbetet i Jönköpings län 2019–2021

ANDT – förebyggande arbete i Habo kommun

För att följa den inriktning och ambition som gäller både nationellt och regionalt följer Habo kommuns drogpolitiska handlingsprogram den struktur som finns uppbyggd i den regionala strategin. Det övergripande nationella målet gäller också som övergripande mål för Jönköpings län och i med det också Habo kommun.

”Ett samhälle fritt från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk”

Handlingsprogrammet är uppdelad i fem målområden. Under varje mål finns ett eller flera insatsområden till vilka insatser på kommunal nivå har kopplats. Till varje insats kopplas aktör/aktörer eller verksamheter som är ansvariga för genomförandet av insatsen.

MÅL 1	MÅL 2	MÅL 3	MÅL 4	MÅL 5
Minskad tillgång	Senare debutålder	Skadligt bruk ska minska	Ökad tillgänglighet till vård	Minskat antal döda och skadade
Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.	Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.	Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.	Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.	Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.
INSATSOMRÅDEN				
Samordnad, effektiv och likvärdig alkohol- och tobakstillsyn. Samverkan mellan ANDT- och brottsförebyggande arbete på alla nivåer.	En hälsofrämjande skola utifrån elevers olika förutsättningar och behov. Effektivt arbete mot langning av alkohol och tobak. Spridning och tillämpning av ett kunskapsbaserat cannabisförebyggande arbete.	Uppmärksamma och förebygga ANDT-relaterad ohälsa bland kvinnor och män samt flickor och pojkar inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och andra arenor.	Samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst samt med andra aktörer för en sammanhållen vård utifrån kvinnors och mäns samt flickors och pojkars specifika förutsättningar och behov. Insatser för att nå kvinnor och män samt flickor och pojkar i en socialt och hälsomässigt utsatt situation till följd av missbruk eller beroende.	Uppmärksamma och erbjuda ändamålsenligt stöd till flickor och pojkar som föds med skador till följd av ANDT eller som växer upp i familjer med missbruk eller annan omsorgssvikt, inklusive våld, med koppling till alkohol eller narkotika. Strategiskt och långsiktigt arbete för att motverka narkotika-relaterad dödlighet bland kvinnor och män samt flickor och pojkar. Insatser för att motverka trafikrelaterade skador och dödsfall till följd av alkohol- och narkotikabruk

Nulägesbeskrivning – Habo kommun

Målen och insatsområdena bygger på en nulägesbeskrivning som gäller för Habo kommun. Den har tagits fram av de verksamheterna⁴ det drogpolitiska handlingsprogrammet gäller för.

Det delges vilka aktiviteter som genomförs för att uppfylla de mål som gäller för perioden. Under varje aktivitetsbox finns också en kortfattat beskrivning över vad aktiviteten innebär. Mer information och ytterligare förtydligande kommer att finnas i bilagor till handlingsprogrammet.

Nulägesbeskrivningen ska följas upp årligen och presenteras för folkhälsorådet. Presentationen görs av varje ansvarig verksamhet, redovisar resultat och utfall/effekten av aktiviteten.

⁴ Barn- och utbildnings-, Social- och Fritids- och kulturförvaltningen i Habo kommun, Polismyndigheten samt Region Jönköpings län

Mål och insatsområden

Mål 1 – Minskad tillgång

Tillgång till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak ska minska

Insatsområde	Aktivitet	Ansvarig verksamhet	Uppföljning
Samordnad, effektiv och likvärdig alkohol-och tobakstillsyn. ⁵	1. Utbildning, information och rådgivning (förebyggande) 2. Inre och yttre tillsyn	1–2. Socialförvaltningen och Polismyndigheten	1. Antal utbildningar 2. Antal tillsynstillfällen
Samverkan mellan ANDT- och brottsförebyggande arbete på alla nivåer. ⁶	1. Temadag Lag och Rätt, årskurs 7 2. Samverkan skolavslutningsvecka 3. Hundsök på högstadiet	1. Barn- och utbildningsförvaltningen och nätverk 13–16 2. SSG och Nätverk 13–16 3. Skolledare högstadiet, polismyndigheten	1. - Enkät till elever och vårdnadshavare. - Folkhälsoenkät UNG 2. Utfall samverkan och övrig vuxennärvaro 3. Antal genomförda hundsök

Samordnad, effektiv och likvärdig alkohol-och tobakstillsyn.

Förebyggande tillsyn sker genom utbildningar, information och rådgivning till dem som har eller söker serveringstillstånd och till dem som bedriver servering av och detaljhandel med folköl samt försäljningsställen av tobak och liknande produkter.

Inre tillsyn sker årligen genom att kommunen följer upp att tillståndshavare uppfyller lagens krav vad gäller personlig och ekonomisk lämplighet samt efterlevnad av alkohollagens övriga bestämmelser.

Yttre tillsyn innebär att kommunen genomför kontroller på serveringsstället i syfte att kontrollera att gällande åldersgränser följs och att ordning och nykterhet råder samt att verksamheten bedrivs i överensstämmelse med tillståndet och följer alkohollagens regler i övrigt.

Samverkan mellan ANDT- och brottsförebyggande arbete på alla nivåer.

Temadag LAG och RÄTT genomförs årligen i årskurs 7. Den sker i samverkan med barn- och utbildning-, social- och fritids- och kulturförvaltningen samt områdespolisen och räddningstjänsten. Den inriktar sig på ANDT-frågan tillsammans med brottsförebyggande kringkonsekvenser av sitt handlande ex. på sociala medier, snatteri. Syftet är att ge eleverna kunskap inom ämnet och få de att tänka kring vad ett handlande kan få för konsekvens. Vi träffar också vårdnadshavarna och lyfter samma ämnen.

Samverkan skolavslutningsvecka är en kraftsamling av personella resurser från delar av kommunens förvaltningar, polismyndigheten, ideella organisationer och frivilliga vårdnadshavare. Vi finns ute i Habo för att skapa en trygg och drogfri miljö för våra ungdomar

⁵ Tillsynsplan, bilaga 1 samt K:\Gemensamt for alla Habo kommun\Styrande Dokument\Tillsynsplan-alkohollagen.pdf

⁶ Se bilaga 2, Samverkan barn- och unga i Habo kommun

att vistas i. I det innefattar också att vi aktivt arbetar för att öka vuxennärvaron, ex. med riktade föräldravandringar under den veckan.

Hundsök på högstadiet ska genomföras årligen och har som syfte att upptäcka förekomsten av narkotika i skolans lokaler. Det har också ett stort förebyggande och främjande syfte då genomförandet skapar en diskussion bland ungdomarna och dess vårdnadshavare kring bruket av narkotika.

Övrigt

I bilaga 2 finner ni organisationen kring "Samverkan barn- och unga i Habo kommun". Den förklarar mer i detalj hur hela samverkansstrukturen är uppbyggd och hur vi i tillsammans arbetar förebyggande och främjande för att minska tillgången på droger.

Samverkan inom ANDT området sker förutom i den tidigare förklarade samverkans strukturen även tillsammans med Länsstyrelsen och Region Jönköpings län. Där finns Habo kommun representerat av ANDT samordnare och alkoholhandläggare.

Mål 2 - senare debutålder

Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska succesivt minska

Insatsområde	Aktivitet	Ansvarig verksamhet	Uppföljning
En hälsofrämjande skola utifrån elevers olika förutsättningar och behov i frågor som rör ANDT.	1. ANDT på schemat 2. Hälsosamtal 3. Folkhälsoenkät UNG 4. Tobaksfri skoltid	1. Barn- och utbildningsförvaltningen, Hagabodaskolan 2. Barn- och utbildningsförvaltningen, Elevhälsan 3. Region Jönköpings län och barn- och utbildningsförvaltningen 4. Barn- och utbildningsförvaltningen, elevhälsan	1. Antal genomförda insatser som innefattar ANDT på schemat. 2. Antal genomförda hälsosamtal. 3. - Genomförd enkät - antal insatser för att synliggöra resultat - genomförda insatser utefter utfall. 4. Antal elever som minskat sitt användande av tobak
Arbete mot langning av alkohol och tobak.	1. Information till försäljningsställen 2. Information till vårdnadshavare, barn- och unga 3. Information till unga vuxna (20–25 år). 4. Uppsökande arbete i samverkan	1. Socialförvaltningen 2. Socialförvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen, fritids- och kulturförvaltningen 3. Socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen samt vårdcentralen. 4. SSG, strategisk samverkansgrupp	1. Genomförda informationstillfällen 2. Genomförda informationstillfällen 3. Genomförda informationstillfällen 4. Genomförda tillfällen i samverkan
Spridning och tillämpning av ett kunskapsbaserat narkotikaförebyggande arbete.	1. Narkotikakännedom 2. Skapa/synliggöra rutin i hur jag agerar när oro om missbruk finns.	1. Barn- och ungdomssamordnare 2. Barn- och utbildning, fritids- och kultur- och socialförvaltningen	1. Antal genomförda utbildningsinsatser. 2. Skapad rutin samt antal tillfällen.

En hälsofrämjande skola utifrån elevers olika förutsättningar och behov i frågor som rör ANDT.

*ANDT på schemat*⁷ är ett Det här är ett metodmaterial för lärare. Det går ut på att integrera undervisning om alkohol, narkotika, dopning och tobak i olika ämnen.

Hälsosamtalen genomförs av elevhälsans skolsköterska hos elever i årskurs 7. Vid behov följs hälsosamtalen upp av skolsköterska tillsammans med andra berörda efter samtycke.

⁷ ANDT på schemat, <http://andt.drugsmart.com/>

Folkhälsoenkät UNG som genomförs i Jönköpings län vartannat år på högstadiet och i år 2 på gymnasiet, ger en bild över elevernas upplevda känsla kring ANDT frågorna. Enkäten görs av Region Jönköpings län, de sammanställer och tillhandahåller resultatet.

Tobaksfri skoltid initieras på vår högstadieskola genom användandet av material från www.tobaksfriskoltid.nu. Näst efter hemmet är skolan den miljö som påverkar barn och ungas värderingar, val av livsstil och levnadsvanor mest. Det är därför viktigt att skolan som verksamhet och miljö är ett stöd för sina elever i frågor som berör frågor om tobak.

Arbete mot langning av alkohol och tobak.

Information till försäljningsställen, vårdnadshavare, barn- och unga samt och sker genom spridning av tonårsparlören. Information ges också vid föräldramöten, tema-dagar, daglig dialog med vårdnadshavare, barn- och unga på fritidsgård etc.

Information till unga vuxna sker genom sociala medier och via vårdcentral. Information hittas bl.a. på <https://hejdaalkoholskador.se>

Uppsökande arbete utförs av socialtjänsten. Under specifika risktillfällen, såsom ex. valborg, skolavslutning sker en samverkan mellan förvaltningar, polismyndighet och ideell sektor, för att skapa en trygg miljö för ungdomar att vistas i.

Spridning och tillämpning av ett kunskapsbaserat narkotikaförebyggande arbete.

Utbildning om *narkotikakännedom*, kunskap i hur narkotika påverkar människokroppen samt risk- och skyddsfaktorer. Utbildningen riktar sig till verksamheter som berörs av ämnet.

Skapa rutiner och synliggöra dem så medarbetare vet hur man ska gå vidare när oro om ett missbruk eller användande finns.

Mål 3 - skadligt bruk ska minska

Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska

Insatsområde	Aktivitet	Ansvarig verksamhet	Uppföljning
Uppmärksamma och förebygga ANDT-relaterad ohälsa bland kvinnor och män samt flickor och pojkar inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och andra arenor.	<p>1. Bibehålla och utveckla föräldrastödsprogram inom Habo kommun tillsammans med regionala aktörer.</p> <p>2. Träffar barnrättsombud samt utbilda fler.</p> <p>3. Hälsosamtal Vårdcentral</p> <p>4. Föreningsbidrag</p> <p>5. Övriga bidrag</p>	<p>1. Ansvarig förvaltningar, Region Jönköpings län samt barn- och ungdomssamordnare</p> <p>2. Socialförvaltning, barn- och ungdomssamordnare</p> <p>3. Primärvården Bra liv</p> <p>4. Fritids- och kulturförvaltningen</p> <p>5. Kommunstyrelsen</p>	<p>1. - Antalet genomförda föräldrastödsprogram</p> <p>- Antal deltagare i program</p> <p>- Enkäter hos deltagare</p> <p>2. - Genomförda träffar</p> <p>- Utbildning nya barnrättsombud</p> <p>3. Sker genom primärvårdens uppföljningssystem</p> <p>4. Årlig redovisning av policy rörande föreningens strategi och förebyggande arbete mot ANDT frågor.</p> <p>5. Årlig redovisning från bidragstagande föreningar rörande arbetet med ANDT-frågor.</p>

Uppmärksamma och förebygga ANDT-relaterad ohälsa bland kvinnor och män samt flickor och pojkar inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och andra arenor.

Föräldrastödsprogrammen som genomförs i Habo kommun är en viktig arena för att förebygga och uppmärksamma ANDT-relaterad ohälsa. Man genomför vägledande samspel, ABC-föräldrautbildning, Komet föräldrautbildning. Vi behöver bibehålla de programmen som finns men samtidigt se över en utveckling av föräldrastödsprogrammen.

Barnrättsombud finns idag i verksamheter som möter barn- och unga hos förskolepersonal, elevhälsan, socialtjänsten och fritidsassistenter. Deras huvuduppgift är sprida och lyfta barnperspektivet i verksamheterna och kunskaper i enlighet med FN:s barnkonvention om barnets rättigheter. Att uppmärksamma, sprida kunskap och initiera barn som anhöriga efter den aktuella handlingsplanen⁸

Ett personligt erbjudande om *Hälsosamtal på Vårdcentral*⁹ får den som är förstagångsförälder eller som fyller 40, 50, 60 eller 70. Syftet med hälsosamtalet är att förbättra hälsan och förebygga hjärt- och kärlsjukdomar samt diabetes.

Föreningsbidrag som ges av Fritids- och kulturnämnden förutsätter att all barn- och ungdomsverksamhet bedrivs i en drogfri miljö. Om ingen redovisning av föreningens

⁸ Bilaga 3, Handlingsplan för personal i Habo kommun som direkt eller indirekt möter barn som anhöriga

⁹ <https://www.1177.se/Jonkopings-lan/Tema/Halsa/Halsosamtal/Halsosamtal-for-40--50--och-60-aringar/>

förebyggande arbete och strategi mot droger i alla former redovisas vid ansökan om bidrag kan bidragen reduceras eller helt utgå.

RF¹⁰ skriver följande i sina stadgar:

”Svensk idrott vill inte att alkohol ska förekomma bland, vare sig, ledare eller aktiva i samband med barn- och ungdomsverksamhet.

Det ska råda nolltolerans mot narkotika och doping och vi arbetar för en tobaksfri idrott.”

Övriga bidrag som föreningar kan söka från kommunalt håll. Kan ex. handla om bidrag till upplåtande av lokal för evenemang.

¹⁰ RF, riksidrottsförbundet, www.rf.se

Mål 4 - Ökad tillgänglighet till vård

Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet

Insatsområde	Aktivitet	Ansvarig verksamhet	Uppföljning
Insatser för att nå kvinnor och män samt flickor och pojkar i en socialt och hälsomässigt utsatt situation till följd av missbruk eller beroende	1. Sociala insatsgrupper, SIG	1.SSG, strategisk samverkansgrupp	1. - Antal genomförda SIG - Resultat/effekt av genomförda SIG
Samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst samt med andra aktörer för en sammanhållen vård utifrån kvinnors och mäns samt flickors och pojkars specifika förutsättningar och behov.	1. Utveckla kontaktytor mellan kommun och primärvård.	1. Region Jönköpings län, Habo vårdcentral samt socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen	1. Antal genomförda erfarenhetsutbyten/mikro föreläsningar

Insatser för att nå kvinnor och män samt flickor och pojkar i en socialt och hälsomässigt utsatt situation till följd av missbruk eller beroende

Sociala insatsgrupper, SIG är en samverkansform som syftar till att fånga upp ungdomar i riskzon för kriminalitet samt att få de ungdomar som redan fått en kriminell livsstil att bryta denna. Samverkan och de insatser som ges ska leda till att den unges riskfaktorer ska minska och skyddsfaktorerna ska stärkas på ett tydligt och mätbart sätt.

Samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst samt med andra aktörer för en sammanhållen vård utifrån kvinnors och mäns samt flickors och pojkars specifika förutsättningar och behov.

Utveckla kontaktytor mellan kommun och primärvård för att stärka samverkan genom erfarenhetsutbyten som bland annat kan ske genom mikroföreläsningar. Mikroföreläsningar är korta föreläsningar för att sprida information i ett specifikt ämne.

Mål 5 - Minskat antal döda och skadade

Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska

Insatsområde	Aktivitet	Ansvarig verksamhet	Uppföljning
Uppmärksamma och erbjuda stöd till flickor och pojkar som finns i familjer med missbruk eller annan omsorgssvikt, inklusive våld, med koppling till alkohol eller narkotika.	1. Tydliggöra rutiner och skyldigheter för orosanmälan till socialtjänsten kring misstanke om barn som far illa.	1. Samtliga förvaltningar i Habo kommun samt barn- och ungdomssamordnare i Habo kommun	1. Respektive enhetschef eller motsvarande ska tillse att rådande rutin efterföljs.
Strategiskt och långsiktigt arbete för att motverka narkotika-relaterad dödlighet.	1. Sprida information om sprututbytesprogram till personer som injicerar narkotika.	1. Region Jönköpings län och socialförvaltningen	1. Information finns tillgänglig på platser inom verksamheter på socialförvaltningen Habo och Region Jönköpings län.
Insatser för att motverka trafikrelaterade skador och dödsfall till följd av alkohol- och narkotikabruk.	1. I samverkan med Junepol ¹¹ jobba enligt metoden SMADIT	1. Polismyndigheten	1. Antal tillfrågade

Uppmärksamma och erbjuda ändamålsenligt stöd till flickor och pojkar som föds med skador till följd av ANDT eller som växer upp i familjer med missbruk eller annan omsorgssvikt, inklusive våld, med koppling till alkohol eller narkotika.

Tydliggöra rutiner och skyldigheter för orosanmälan till socialtjänsten kring misstanke om barn som far illa är något som alla förvaltningar som möter barn -och unga ständigt bör aktualisera. Strukturer för hur det ska ske bör varje verksamhet bygga upp så att det inte finns några tvivelaktigheter för hur man som medarbetare ska agera i när en sådan situation kommer till kännedom. Strukturen bör även innehålla en tidpunkt för när informationen ska ges till samtliga medarbetare samt för nyanställda.

Strategiskt och långsiktigt arbete för att motverka narkotika-relaterad dödlighet bland kvinnor och män samt flickor och pojkar.

Sprututbytesprogram är en skadebegränsande insats för personer med narkotikaproblem, med syfte att minska spridning av blodsmittor (som exempelvis Hepatit och HIV). Utan tillgång till rena sprutor finns risk att sprutor återanvänds och delas, vilket ökar risken för smittspridning. Till ett sprututbytesprogram kan personer som injicerar narkotika komma och

¹¹ Junepol

<https://www.jonkoping.se/omsorghjalp/missbrukochberoende/stodfordigsharproblemmedalkoholochdroger.4.519cd0671604ec04ea85eba.html>

byta sina använda sprutor och kanyler mot nya. Det ställs inte krav på att personerna ska vilja bli drogfria.

Insatser för att motverka trafikrelaterade skador och dödsfall till följd av alkohol- och narkotikabruk.

SMADIT (Samverkan mot alkohol och droger i trafiken) är en nationell modell där polis, beroendevård och socialtjänst med flera samarbetar för att kunna erbjuda professionell hjälp till personer som är misstänkta för alkohol- och/eller narkotikarattfylleri. Målet är att minska antalet återfall i rattfylleri/ drograttfylleri för att på sikt minska antalet vägtrafikolyckor där onyktra eller drogpåverkade förare är inblandade.

Arbets sättet med *SMADIT* bygger på att så snabbt som möjligt, helst inom 24 timmar, kunna erbjuda hjälp från vården.

Polismyndigheten upplyser för berörd vid de ärenden det är aktuellt om möjligheten att få hjälp via Junepol. Där kan de efter kontakt erbjuda dig rådgivning, vägledning och behandling

Uppföljning och utvärdering av handlingsplanen

Folkhälsorådet/brottsförebyggande rådet har det övergripande ansvaret att en uppföljning och utvärdering görs kontinuerligt. Berörda, benämnda "ansvarig verksamhet" i handlingsplanen, kommer med utgångspunkt som ansvarig verksamhet för aktiviteten kallas till folkhälsorådets sammanträde för uppföljning av aktivitet.

SSG, strategisk samverkansgrupp, är under perioden då handlingsplanen gäller ansvariga att följa det operativa arbetet med aktiviteterna i planen. Aktualiseras på dagordningen vid sammanträdena hos SSG och rapporteras till folkhälsorådet.

Målen och insatserna som har beslutats kommer följas upp med hjälp av bland annat statistik från Indikatorslabbet, Folkhälsoenkät Ung, Brottsförebyggande rådet. Statistiken ska så långt det är möjligt vara könsuppdelad. Fokus interjuver och enkäter ska också ingå i uppföljningen av insatserna.

Bilagor

Bilaga 1 – Tillsynsplan Habo kommun

Bilaga 2 – Samverkan Barn- och unga - Habo kommun

Bilaga 3 – Handlingsplan Barn som anhöriga